

Terug naar Odeceixe

Terug naar Odeceixe

Ellen van Herk

Tot nu toe verschenen:

Zwijgen is Zilver (debuutroman)

Thuis in de Algarve

Tweede kans in Santa Luzia

Zomer in de Alentejo

Teruggekeerd verleden

Terug naar Odeceixe

Schrijver: Ellen van Herk

Coverontwerp: Ellen van Herk/JtH

ISBN: 9789402198386

© Ellen van Herk

Alles in dit boek is fictie, enige overeenkomst met werkelijke personen of gebeurtenissen berust op louter toeval. Met naam genoemde hotels, restaurants e.d. bestaan echt, maar kunnen waar nodig voor het verhaal zijn veranderd. Eventuele onjuistheden met betrekking tot locaties komen volledig voor rekening van de auteur.

Westkust Portugal vlakbij Odeceixe, 25 jaar geleden

Julie huivert onwillekeurig als ze tijdens het opmaken van de bedden uit het raam kijkt. In tegenstelling tot de afgelopen weken is de lucht boven *Oliveira* somber en zelfs dreigend. Een storing komt vanaf de Atlantische Oceaan het land op en lijkt in elk geval voor even een einde te maken aan de mooie zomer op het surf- en paardrijkamp *Na sombra das Oliveira*¹ aan de westkust van Portugal. Hoewel de regen meer dan welkom is, zorgt de timing ervoor dat ze zich niet prettig voelt. Het is alsof er meer dan regen alleen boven haar hoofd hangt en als een plotselinge gil op het terrein de stilte verstoort, schrikt ze er eigenlijk niet eens van. Na de spanning van met name de afgelopen week kon het niet uitblijven dat er iets volledig mis zou gaan, bedenkt ze, terwijl ze het kussen op het bed gooit en de kamer uitrent om polshoogte te gaan nemen.

Op het moment dat een van de gasten de huiveringwekkende ontdekking doet, zijn achttien gasten net in twee busjes vertrokken om de middagvlucht op zowel Faro Airport als Lissabon Airport te halen. Vanwege de dansavond, die tot ver in de nacht heeft geduurd, de vertrekkende gasten en de aankomst van nieuwe later op de dag zijn er voor vandaag geen activiteiten gepland en moeten de overgebleven gasten zichzelf bezighouden. De meesten zitten op de veranda wat na te praten, een enkeling ligt nog op bed of slentert over het terrein. De sombere lucht draagt bij aan de wat gedrukte stemming, die wel vaker volgt op een geslaagd feest, waarbij tevens de nodige alcohol naar binnen is gewerkt.

Deze wat landerige, terneergeslagen situatie verandert in een oogwenk als een van de Engelse gasten, die even de benen is gaan strekken tussen de gebouwen, opeens een luide gil slaakt en hollend in de richting van het hoofdegebouw komt. Opgeschrikt door de overstuur klinkende gast laten Jaime en Serge hun werkzaamheden direct in de steek en rennen op aanwijzingen van de nauwelijks verstaanbare, vrijwel hysterische vrouw naar het zwembad, waar ze geschokt naar beneden blijven staan staren.

Het lichaam ligt op de bodem van het nog in aanbouw zijnde zwembad, op haar rug. Het hoofd in een zo onnatuurlijke knik, dat direct duidelijk is dat de nek gebroken moet zijn. Het lange haar is zo donkerrood gekleurd van

---

¹ In de schaduw van de olijfbom (vertaling)

het bloed dat de oorspronkelijke witblonde kleur nauwelijks zichtbaar is. Het bloed komt van een flinke wond achter op de schedel, veroorzaakt door het contact met een stapel tegels, die klaar liggen om op de nog maar deels betegelde zwembadvloer te worden vastgelijmd.

Even staan ze roerloos op de rand, dan is Serge de eerste die reageert. Hij springt zonder na te denken en zonder de ladder te gebruiken, die aan de andere kant staat, het zwembad in en komt op handen en knieën vlakbij het lichaam terecht. Jaime loopt om het zwembad heen om via de trap af te dalen en geschokt kijken ze elkaar over het levenloze lichaam heen aan. 'Ze is dood, waarschijnlijk al uren.'

Serge legt een hand in haar hals, die koud aanvoelt en als hij opkijkt naar Jaime ziet deze dat hij tranen in z'n ogen heeft. Het Nederlandse meisje is sinds haar aankomst op *Oliveira* zo'n zes weken geleden Serge's partner geweest bij hun dagelijkse activiteiten te paard en hij is in die tijd op haar gesteld geraakt.

'Ze had heimwee,' merkt Serge triest op, 'ze zei gisteren nog dat ze graag naar huis wilde, maar ik neem aan niet op deze manier.'

Terwijl hij het zegt, beginnen de eerste regendruppels te vallen en even lijkt het of het meisje rode tranen huilt als het water haar gezicht raakt.

Jaime zit op z'n hurken naast het lichaam en schudt vol onbegrip over het gebeuren, maar ook boordevol zorgen over de impact hiervan, z'n hoofd.

De laatste week is de spanning tussen de vier tijdelijke vakantiehelpen uit Nederland en de vaste Portugese crew opgelopen. Er zijn ruzies geweest, twee meisjes klaagden over de werkdruk en de taakverdeling, maar ook onder de Portugezen was de sfeer niet optimaal. Samen met Andreia had hij een feestelijke avond georganiseerd in de hoop dat dit wat spanning zou wegnemen, maar in plaats daarvan waren er tijdens het feest diverse uitbarstingen geweest en ligt er nu tot overmaat van ramp ook nog een werkneemster dood in het zwembad.

Hij fronst bedenkelijk z'n wenkbrauwen.

'Ik ga de politie bellen,' kondigt hij aan, 'die weten wat er moet gebeuren, hoop ik. Een ambulance heeft geen zin meer. Andreia moet haar ouders bellen, zij kent de familie.'

De twee mannen kijken elkaar aan, de schrik en het ongeloof, maar ook de bezorgdheid over de mogelijke consequenties, is bij beiden zichtbaar.

'Ze moet gevallen zijn, toch?'

Serge kijkt naar de stapels tegels en de diverse gereedschappen en andere benodigdheden, die aangeven dat er nog steeds wordt gewerkt aan het

zwembad dat eigenlijk al lang af had moeten zijn. Het regent inmiddels harder en er vormen zich al plasjes op de bodem.

'Iedereen wist dat het bad er was, we liepen er allemaal met een boog omheen. Ze is vannacht na het feest vast gestruikeld of zo.'

Hij gaat staan, zodat de bovenkant van z'n hoofd op dezelfde hoogte is als de grond erom heen, waar op de rand, behalve een paar paaltjes met een rood-wit lint er tussen, verder geen afzetting is.

'Misschien had ze gedronken,' Jaime wrijft over z'n kaak waar een blauwe plek hem herinnert aan zijn eigen confrontatie met een collega de avond ervoor en huivert als z'n T-shirt door de regen doorweekt begint te raken. 'Er is daar een stuk lint gescheurd.'

Hij wijst naar een plek op de rand vlakbij de plek waar het meisje ligt en Serge volgt z'n blik.

'Ze moet gevallen zijn, misschien is ze over het lint gestruikeld.'

'Achterover?' Jaime durft het bijna niet uit te spreken, 'had ze dan niet voorover moeten liggen?'

Serge zwijgt even, hij kijkt van de rand naar het lichaam en weer terug.

'Je bedoelt toch niet...,' begint hij, 'nee, dat kan niet, ze is gewoon gevallen en ongelukkig terecht gekomen,' zegt hij dan vastbesloten en Jaime vraagt zich heel even af wie hij nu probeert te overtuigen, hem of zichzelf.

Hij slaakt een zucht van frustratie en komt langzaam overeind.

'Ik ga de politie bellen,' kondigt hij aan, 'hoe rot het ook klinkt, laten we hopen dat ze het snel als een ongeluk afdoen. We hebben nog zes weken zomerseizoen voor de boeg, als ze onze tent dichtgooien, zijn we failliet.'

Hij werpt een blik op de inmiddels toegestroomde mensen op de kant, die ondanks de regen allemaal geschokt in het zwembad staan te kijken. Hij ziet de ontsteltenis en de schrik op de gezichten, zowel die van de gasten als van zijn collega's en partner en hij kan alleen maar hopen dat niemand van de aanwezigen op welke manier dan ook voor de dood van het meisje verantwoordelijk is.

Terwijl Jaime het zwembad uitklautert, trekt Serge een stuk plastic over het lichaam, hoewel hij zelf niet weet of hij het doet om haar tegen de blikken van de mensen op de kant of tegen de regen te beschermen.

Een felle lichtflits, vrijwel direct gevolgd door een donderklap jaagt hem bijna het zwembad uit en hij roept iedereen toe zo snel mogelijk naar het hoofdgebouw terug te keren. Het laatste waar ze nu op zitten te wachten, is dat er iemand door de bliksem wordt geraakt. De regen valt inmiddels met bakken naar beneden en voor een deel van de aanwezigen voelt het alsof de hemel meehuult met iedereen op *Oliveira*.

Hoofdstuk 1

Portugal nu, Julie

De deur slaat met een dreunende knal achter hem dicht, zo hard dat het kleurrijke, keramieken bord dat er boven hangt, begint te trillen aan de spijker waar het aan vastzit. Nog voor Julie het kan bereiken, houdt het spijkertje het niet langer en het bord valt in stukken op de tegelvloer.

‘Nou, dat is lekker, scherven brengen geluk zeker!’

Julie kijkt van de dichtgeslagen deur naar de stukken keramiek op de grond en aarzelt tussen boos worden of lachen, al is dat laatste meer als de beroemde boer met kiespijn. Ze pakt een stoffer en blik uit het kastje onder het aanrecht en knielt neer om de brokstukken bij elkaar te veegen als ze opeens iets tegen haar enkel voelt duwen.

‘Niet nu, Tess, kijk uit,’ met een hand houdt ze de kleine, zwart-wit gevlekte poes tegen om te voorkomen dat ze door de scherven heen loopt en er verschijnt als vanzelf een glimlach op haar gezicht als het dier haar duw aanziet voor een spelletje en speels terugduwt.

‘Wat ben je toch een schat.’

Ze laat het veegwerk even voor wat het is en tilt de poes op om haar te knuffelen. Alsof het dier aanvoelt dat ze behoefte heeft aan troost, spint het zacht en drukt haar natte neusje tegen haar wang. Heel even laat ze zich meeslepen door de kat en vergeet ze bijna de man, die zojuist woedend haar huisje is uitgestormd, maar dat duurt niet lang.

Terwijl ze Tess weer op haar pootjes op de grond zet, zorgvuldig naast de scherven, die ze met snelle bewegingen op het blik veegt, slaakt ze een diepe zucht. Zoals Marcelo net is vertrokken, kent ze hem helemaal niet.

De Portugees is meestal aimabel en zachtmoedig, een uitbarsting zoals ze zojuist heeft meegemaakt, is hem vreemd en hoofdschuddend blijft ze even roerloos zitten, de poes met haar kopje schuin in afwachting van verdere actie met de stoffer naast haar.

Blijkbaar heeft ze hem met haar gedrag tot het uiterste getergd, dringt het tot haar door. Ze wrijft nadenkend over haar neus als ze Marcelo’s laatste woorden in haar hoofd herhaalt. *‘Die angst van jou om je te binden is ongezond. Je kunt niet blijven weglopen als iemand of iets te dichtbij komt. Mijn geduld raakt op, Julie, ik houd van je, maar als je me blijft wegduwen, blijf je uiteindelijk alleen achter en dat ligt toch echt aan jezelf.’*

Haar blik glijdt naar de deur en onverwacht voelt ze de tranen in haar ogen branden nu het tot haar doordringt dat Marcelo hem wel eens heel

definitief kan hebben dichtgeslagen.

Ze komt langzaam overeind en gooit de scherven in de vuilnisbak naast de deur, terwijl ze zich afvraagt of de brokstukken van hun relatie nog wel te lijmen zijn. Normaal gesproken is zij degene die een punt achter een relatie zet, voor iemand anders dat kan doen. Deze gang van zaken is niet gebruikelijk en het voelt ook helemaal niet prettig.

Een smalend lachje verschijnt om haar lippen. Nee, wat had je dan verwacht, trut, scheldt ze zichzelf uit. Natuurlijk is het niet fijn als iemand bij je wegloopt, dat is nu precies waarom je het zelf altijd doet en iemand anders de kans niet geeft. Na die ene keer, vijftwintig jaar geleden, dat zij de afgewezen partij was, heeft ze er altijd voor gezorgd zelf als eerste te vertrekken, maar nu lijkt het erop dat Marcelo haar voor is en ze weet niet goed wat ze hiermee aan moet.

Hoofdschuddend om haar inwendige discussie bergt ze het stoffer en blik weer op waar het hoort en loopt haar slaapkamer in. Ze heeft helemaal geen tijd hier te lang bij stil te staan, ze moet naar haar werk. Terwijl ze zich in haar werkkleding hult, die bestaat uit een spijkerbroek en een rood sweatshirt met daarop de naam van een van de bedrijven dat rondvaarten organiseert op de kanalen van Aveiro, valt haar blik op het bed. Het beddengoed ligt er nog verkreukeld bij en ze herinnert zich maar al te goed dat ze daar nog geen uur geleden met Marcelo heeft gelegen tot het gesprek opeens escaleerde.

Verdorie, ze heeft andere dingen te doen dan zich bezig te houden met een wel of niet verbroken relatie. Hoe belangrijk ook, het moet wachten tot ze klaar is met haar werk, de plicht roept en die gaat hoe dan ook voor, besluit ze.

Ze neemt nog even de tijd om de brokjes voor Tess aan te vullen, waarna ze het dier met het etensbakje door de achterdeur naar buiten laat, de achtertuin in. Vanaf hier kan ze verder de omgeving verkennen als ze daar zin in heeft. Zelf verlaat ze het huis door de voordeur en loopt met snelle pas naar haar auto.

Normaal gesproken geniet ze van haar bijna dagelijkse rit van haar huis naar Aveiro. Ze woont op de begane grond van een royale tweekapper in Barra, vlakbij de Atlantische Oceaan. Haar vrije dagen brengt ze graag door op het strand, al of niet om te surfen, of in het naburige plaatsje

Costa Nova met de beroemde, kleurrijke vissershuisjes, waar ze vaak samen met haar vriendin een terrasje pakt.

Altijd als ze over de brug rijdt, die Barra verbindt met Gafanha da Nazaré, geniet ze van het uitzicht over de lagune van Aveiro. In de bocht ligt, nog net zichtbaar vanaf de brug, het museumschip Santo André, een herinnering aan de Portugese kabeljauwvisserij bij New Foundland voor de in de Portugese keuken zo onmisbare *bacalhau*. Vandaag echter is ze totaal niet bezig met haar omgeving, zo diep is ze in gedachten verzonken.

Aveiro, in diverse reisgidsen ook wel het Venetië van Portugal genoemd, al vindt ze dit zelf nogal overdreven, is een middelgrote plaats aan de westkust van Portugal, grofweg tussen Porto en Coimbra.

Over een kwartier moet ze daar met een groep toeristen een rondvaart maken door de kanalen, zodat ze helemaal geen tijd heeft om ergens anders aan te denken. Toch gaan tijdens de rit haar gedachten opnieuw naar Marcelo. De escalatie is veroorzaakt door haar afwijzende reactie op zijn voorstel met hem mee te gaan als hij na de zomer aan een nieuwe baan begint en weer vraagt ze zich af waarom het idee haar zo tegenstaat. Heeft hij gelijk? Is het puur uit angst dat hij haar in de steek laat dat ze hem zelf alvast maar wegduwt of twijfelt ze aan hun relatie op zich?

Als ze eerlijk is, moet ze toegeven dat ze, behalve met Tess, nog nooit een langdurige relatie heeft gehad. De kat is de enige waar ze al een jaar of zes mee samenwoont. Ze heeft het dier door een groot deel van Portugal met zich meegesleept, omdat ze zich een huis zonder haar niet meer kan voorstellen, maar een man?

Ze heeft Marcelo zo'n tweeëneenhalf jaar geleden leren kennen toen ze net als hij in Porto werkte. Omdat zij een etage kon huren in hetzelfde huis als waar hij woonde, kwamen ze elkaar regelmatig op de trap tegen en ontstond er een vriendschappelijke relatie. Pas toen zij besloot een nieuwe baan in Aveiro aan te nemen en dus te verhuizen, vertelde hij eerlijk dat hij haar zou missen en werd hun relatie opeens serieuzer. Toch is hij in Porto gebleven vanwege zijn werk bij een porthuis daar.

In de afgelopen anderhalf jaar hebben ze elkaar, wanneer hun werk het toeliet, opgezocht, hetzij in Marcelo's huis in Porto, hetzij in het hare, maar ze hebben dus nog nooit echt samengewoond en nu opeens wil hij daar verandering in brengen.

Julie zucht diep. Wat haar betreft is de situatie zoals hij nu is prima, maar nu Marcelo opeens aangeeft dat het wat hem betreft samenwonen wordt

of niets, staat ze voor een keuze, die ze helemaal niet wil maken.

Dat komt er nu van als je een man in je leven toelaat, spreekt ze zichzelf toe. Ze had het moeten houden bij haar gebruikelijke korte vakantieflirts, een toerist die na hooguit twee weken weer vertrekt of een collega gids die na twee maanden weer verdwijnt, maar niet zoiets als dit.

Bij het vooruitzicht dat Marcelo in september naar een wijnhuis in de Douro vertrekt waar hij een baan heeft gekregen als algemeen manager voelt ze ondanks alles toch een steek van verdriet door zich heen gaan.

Hij wil dat ze mee gaat als zijn assistent, dat ze het samen gaan doen. Hij heeft haar zelfs als een soort van package deal bij zijn onderhandelingen inbegrepen, iets waar ze hartstikke blij mee moet zijn, behalve dat hij haar er niets over heeft verteld tot het opeens een uitgemaakte zaak is en hij wil dat ze meet hem mee gaat om kennis te maken. Het is de kans van hun leven, hield hij haar voor. Hij gaat de zakelijke kant regelen, terwijl zij de rondleidingen en de proeverijen gaat organiseren, iets wat haar ongetwijfeld ligt, maar waarom heeft ze dan zo afwijzend gereageerd?

Marcelo heeft zich in allerlei bochten gewrongen om het voor elkaar te krijgen en als dank heeft ze het hem min of meer in z'n gezicht gesmeten, iets wat hij duidelijk niet heeft verwacht en waar hij ook zeker niet blij mee is getuige de manier waarop hij uiteindelijk het huis is uitgestormd.

Waarom is ze er zo op tegen? Is het omdat ze haar geliefde huisje moet verlaten? Is het omdat ze als ze ja zegt ze echt gaan samenwonen? Is ze bang voor de sleur als ze elke dag samen zijn? Of is ze bang dat hij dan op haar uitgekeken raakt, de spanning eraf gaat en hij alsnog de relatie verbreekt, zodat ze hem beter voor kan zijn? Ook het feit dat hij niet met haar heeft overlegt, maar het gewoon heeft gedaan, zodat ze voor een voldongen feit wordt gesteld, bevalt haar niet, maar is dat een reden om zo negatief te reageren?

Er gaan zoveel gedachten door haar hoofd dat ze bijna haar afslag mist, maar met een abrupte beweging lukt het haar nog net haar auto in de juiste richting te manoeuvreren. Ze steekt verontschuldigend haar hand op naar een verontwaardigde toeteraar achter zich en klemt haar handen even stevig om het stuur. Ze moet zich nu op haar werk concentreren, haar eigen problemen komen later wel weer aan de beurt.

Voor haar doemt het *Jardim do Rossio* op dat vlakbij het punt is waar grote groepen toeristen zich verzamelen om op een van de vele typische kanaalboten een rondvaart door de kanalen van Aveiro te maken. Omdat

ze al aan de late kant is, kiest ze dit keer maar voor een plekje in het stuk betaald parkeren in plaats van verder door te rijden op zoek naar een gratis parkeerplaats. Snel grabbelt ze wat klein geld bij elkaar voor de automaat en even later ligt het kaartje in haar auto en snelt ze richting aanlegsteiger.

Ze glimlacht naar een groep mensen, die langs het water de kleurrijke, houten boten staan te bewonderen. De zogenaamde *moliceiros* zijn een soort gondels van een meter of vijftien lang, die in allerlei kleuren zijn geverfd. Elke rondvaartorganisatie heeft z'n eigen kleur, de hare is rood, zowel de basis van de boten als van hun bedrijfskleding. De boten hebben lage zijkanten en elegante, omhoog krullende punten aan zowel de boeg als achtersteven, waardoor ze lijken op een grote versie van de gondels in Venetië.

In vroegere tijden werden de boten gebruikt om zeewier uit de lagune op te halen en naar de landbouwgronden te vervoeren waar het door de boeren werd gebruikt als bemesting. Tegenwoordig worden de boten alleen nog maar gebruikt om toeristen te vervoeren, waarschijnlijk de enige reden dat ze nog bestaan, maar ze zijn met hun fotogenieke uiterlijk wel het visitekaartje van Aveiro geworden en brengen geld in het laadje.

Julie is zo'n anderhalf jaar geleden begonnen bij de ticketverkoop, maar was blij toen ze na een paar weken toeristen aanspreken in de hoop een kaartje te verkopen, gevraagd werd om als gids op de boot zelf mee te gaan. Mede dankzij haar talenkennis en het feit dat ze zich op de smalle gondels in evenwicht kan houden, waarschijnlijk dankzij haar jarenlange surfervaring, slaagde ze er snel in zich in te werken en nu vaart ze al meer dan een jaar met haar vaste maatje, kapitein Emílio, over de kanalen.

In dat opzicht zou een verandering van baan geen straf zijn, schiet het door haar heen. Hoewel ze het werk nog leuk vindt, begint het inmiddels routine te worden en een nieuwe uitdaging spreekt haar altijd wel aan.

Moet ze dan toch met Marcelo mee? Voor ze verder kan denken, schudt ze abrupt haar hoofd. Later, neemt ze zichzelf voor. Na het werk kan ze er over nadenken, nu heeft ze andere zaken aan haar hoofd.

Ze zwaait naar Emílio, die al aan boord staat te wachten en beduidt dat ze eraan komt. Emílio is een van de laatste kapiteins die nog zelf met het zeewier heeft gevaren voor de gondels werden ingezet voor het toerisme en de verhalen die hij daarover heeft verteld, probeert zij nu door te geven aan de toeristen om zo het verleden levend te houden. Ze heeft

bewondering voor de veerkracht van de oude Portugees, die inmiddels de vijfenzestig is gepasseerd, maar nog steeds met z'n *moliceiro* door de kanalen vaart, trots op z'n afkomst en de boot die hij als de zijne beschouwt.

Ze wenkt de groep toeristen haar te volgen, controleert hun kaartjes en vraagt hen om achter haar aan te lopen dwars over twee andere boten heen naar de *moliceiro* van Emílio.

Hier aangekomen, verzoekt ze hen plaats te nemen op de banken aan de lange kanten, terwijl ze zelf in het midden blijft staan. Emílio start de motor en Julie inventariseert snel de diverse nationaliteiten van de opvarenden. Ze begint in het Engels met haar inleidende praatje om daarna hetzelfde nog een keer in het Frans te herhalen voor een ouder Frans echtpaar dat geen Engels spreekt en al snel is ze totaal verdiept in haar werkzaamheden. Ze wijst op de diverse gebouwen waar ze langs varen, vertelt wetenswaardigheden over de huizen, de *moliceiros*, de kanalen en Aveiro, beantwoordt vragen, terwijl ze ondertussen grapjes maakt met de aanwezige kinderen en vergeet niet regelmatig de toeter te gebruiken als ze een tegenligger bij een brug kunnen verwachten. Zolang ze maar bezig blijft, kunnen haar gedachten niet af dwalen naar Marcelo, dus ze zorgt dat ze haar aandacht volledig op de toeristen richt.

Na twee tours hebben ze twintig minuten koffiepauze en terwijl ze met Emílio naar hun vaste koffiebarretje aan de andere kant van de straat loopt, wrijft ze over haar neus, iets wat ze altijd doet als ze in gedachten is. Ze is zo verdiept in haar overpeinzingen dat ze niet hoort dat Emílio iets vraagt. Pas als hij een hand op haar schouder legt, kijkt ze geschrokken op.

'Sorry, ik hoorde je niet, ja, graag,' ze accepteert dankbaar de *galão*, die hij voor haar bestelt en loopt alvast naar een tafeltje achterin de zaak, een beetje uit de drukte, waar ze plaatsneemt en wacht tot Emílio zich met hun koffie bij haar voegt.

'Problemen?' Emílio zet de twee koffieglazen op tafel en laat zich op de stoel voor haar vallen terwijl hij haar een vragende blik toewerpt.

Ze glimlacht een beetje om z'n bijna vaderlijke bezorgdheid en schudt haar hoofd.

'Niet echt, vanochtend wat woorden met Marcelo.'

Terwijl ze het zichzelf hoort zeggen, beseft ze dat ze het bagatelliseert maar ze is nog niet bereid om toe te geven dat het mogelijk serieuzer is dan dat. Ze ontwijkt Emílio's blik door zich over haar koffie te buigen en

te roeren al doet ze er geen suiker in en probeert een manier te vinden om de situatie het hoofd te bieden.

'Jullie zijn een leuk stel, laat het niet uit je handen glippen,' Emílio's woorden doen haar abrupt haar hoofd optillen en haar onderlip trilt als ze hem aankijkt en de serieuze blik op z'n gezicht ziet.

'Goede relaties zijn het waard om voor te vechten, niets gaat vanzelf, ook liefde niet, maar als je een goede partner hebt, is het de moeite waard,' zegt hij rustig. Even kan ze niets uitbrengen, ze staart hem alleen maar aan, dan schudt ze haar hoofd en slaakt een diepe zucht.

'Hij is de deur uitgelopen, ik weet niet of er überhaupt nog iets is om voor te vechten,' geeft ze toe.

'Vast wel, als je je best maar doet. Ik heb gezien hoe hij naar je kijkt, hij houdt van je.'

Enigszins verbluft staart ze naar de oudere man tegenover haar. Hoewel ze goed met elkaar kunnen opschieten, zijn hun gesprekken nooit heel vertrouwelijk en z'n opmerking raakt haar dan ook meer dan verwacht.

'Geloof me, ik ben ruim veertig jaar getrouwd, ik weet waar ik het over heb,' glimlacht hij, 'maar ik zie bij m'n dochters dat het soms lastig is als beide partners voet bij stuk willen houden. Liefde is geven en nemen, maar het is het waard. Kom, onze pauze zit er op, we moeten nog een paar tochtjes.'

Hij wacht niet tot ze reageert, maar schuift zonder er nog iets aan toe te voegen z'n stoel al naar achteren en ze kan weinig anders doen dan de laatste slok koffie naar binnen werken en hem volgen.

Terwijl ze Emílio achterna loopt, weer in de richting van het kanaal, denkt ze na over langdurige relaties, zoals die van Emílio en zijn vrouw Maria en als vanzelf gaan haar gedachten naar haar anderhalf jaar oudere zus, Jessica. Zij is vrijwel direct na haar schooltijd met haar schoolvriendje getrouwd en nog steeds bij hem. Blijkbaar lukt het haar wel om te werken aan een relatie. Samenwonen, trouwen, het zijn dingen waar ze zich nooit mee bezig heeft gehouden net zo min als het krijgen van kinderen.

Inmiddels is ze de veertig al even gepasseerd, zodat dat laatste sowieso niet meer aan de orde is, maar zelfs toen ze jonger was, heeft ze nooit de behoefte gehad voor nageslacht te zorgen. Het gevoel van rammelende eierstokken, zoals sommige vrouwen dat omschrijven, is haar onbekend en daar heeft ze volledig vrede mee. Het feit te kunnen gaan en staan waar ze maar wil, zonder verdere verantwoordelijkheden dan zichzelf en Tess, bevalt haar prima en heeft er toe geleid dat ze in vijftientig jaar op zo'n tien verschillende plaatsen in Portugal heeft gewoond en gewerkt.

Dit had ze nooit kunnen doen als ze als een brave huisvrouw thuis had gezeten met man en kinderen, bedenkt ze wat wrevelig.

Toch is het idee om met Marcelo iets nieuws te starten best aanlokkelijk, moet ze toegeven. Ze vormen een goed koppel. Ze vullen elkaar aan en de baan op zich lijkt haar zeker interessant, maar het feit dat er automatisch op volgt dat ze gaan samenwonen, daar schrikt ze voor terug.

Misschien moet ze vanavond haar zus eens bellen om het met haar te bespreken. Wellicht helpt het om het onder woorden te brengen en de mening van iemand anders te horen, hoewel ze eigenlijk al weet wat de reactie van haar zus zal zijn. Die zal zeggen dat het hoog tijd wordt dat ze zich gaat binden, dat ze moet ophouden met weglopen, zoals Marcelo ook al heeft gezegd, dus waarom doet ze dat dan niet?

Ze schudt haar hoofd om haar inwendig gehakketak en recht haar rug bij het zien van de groep toeristen, die zich al weer bij de steiger heeft verzameld. Voor het eerst sinds ze dit werk doet, heeft ze de neiging zich om te draaien en weg te lopen. Het idee nog de hele middag het bekende riedeltje af te draaien, dezelfde vragen te beantwoorden en de inmiddels zo bekende route te varen, doet haar bijna besluiten ter plekke het bijltje er bij neer te gooien en het is puur uit plichtsbesef dat ze een glimlach op haar gezicht plakt en de kaartjes begint te controleren.

Hoofdstuk 2

Veghel nu, Jessica

Hoewel de jongenskamer op zolder er qua inrichting nog net zo uit ziet als een paar maanden geleden, lijkt het alsof de ziel eruit is. Jessica doet bijna met tegenzin een paar stappen de ruimte in en laat haar blik van het bed naar het lege bureaublad glijden. Het is te netjes, dat is het, dringt het tot haar door. Er zijn geen rondslingerende kleren, boeken en andere spullen meer, het ruikt zelfs niet meer hetzelfde.

Ze laat zich op het keurig opgemaakte bed zakken dat een schrill contrast vormt met de voormalige situatie toen Patrick nog thuis woonde en het bed meestal niet meer was dan een verwarde hoop beddengoed. Ze tilt het kussen op om het met een soort hunkering tegen haar gezicht te drukken, maar het enige wat ze ruikt, is het vertrouwde geurtje van haar wasmiddel en niet dat van haar zoon.

Zonder dat ze het merkt, rolt er langzaam een traan over haar wang en pas als ze de zilte smaak op haar lip proeft, realiseert ze zich dat ze huilt. Even verkrampen haar vingers zich zo dat het maar goed is dat ze een kussen vast heeft en geen levend wezen.

Uiteraard is ze blij voor Patrick dat hij een half jaar na aan z'n studie te zijn begonnen een kamer in Delft heeft gevonden en niet langer meer op en neer hoeft te reizen. Het met openbaar vervoer naar de TU gaan, was vanuit Veghel bijna niet te doen, maar ze mist hem nu eenmaal enorm.

Hoewel hij om het weekend thuis komt, net als z'n twee jaar oudere zus, is het huis de rest van de tijd leeg en stil zonder de kinderen. Het voelt gewoon te groot. Ze mist de drukte van binnenvallende schoolvrienden, het struikelen over rondslingerende tassen en schoenen en zelfs de overal verspreid staande lege glazen en borden waar ze zo over kon zeuren.

Ze zou er wat voor over hebben om ze weer terug te hebben, bedenkt ze weemoedig. Toen Loes tweeëneuhalf jaar eerder het huis uitging om in Amsterdam een vervolgopleiding te gaan doen, had ze zich vastgeklampt aan het feit dat haar zoon gelukkig nog thuis bleef, maar nu moet ze toch echt onder ogen zien dat ze in een leeg huis zit en dat haar kinderen hun eigen weg gaan.

Van Loes en Patrick gaan haar gedachten naar Peter. Al sinds de havo is hij haar vriendje, later werd hij haar echtgenoot en vader van haar geliefde kinderen, maar het lijkt wel alsof ze elkaar ergens onderweg zijn kwijtgeraakt. Pas nu ze 's avonds met z'n tweeën in de opeens zo stille woonkamer zitten met de televisie als enige afleiding, valt het haar op dat

ze nauwelijks meer echt met elkaar praten. Hun gesprekken gaan over de kinderen, familie en af en toe hun wederzijdse banen, maar diepgaander dan dat wordt het niet en ze vraagt zich af wanneer dat begonnen is.

Ergens diep van binnen mist ze de verbondenheid, die er vroeger wel degelijk was. De vonk als ze hem 's avonds thuis zag komen, is gedoofd en hoewel ze weet dat het logisch is dat een relatie verandert als je zo lang samen bent, vraagt ze zich toch af of er nog wel iets van hun liefde over is en of het genoeg is. Hier stokken haar gedachten.

Ze wil niet denken aan de eventuele conclusie, die ze misschien moet trekken als het antwoord ontkennend is en schudt vol zelfmedelijden haar hoofd.

Ze legt het kussen terug waar het hoort, staat op, trekt het dekbed weer strak en loopt naar de deur waar ze nog een laatste keer blijft staan om rond te kijken. Het plan wat ze heeft bedacht, gaat ze doorzetten, bedenkt ze, terwijl ze de kamer uitstapt, ze moet het alleen nog aan Peter vertellen en ze heeft werkelijk geen idee hoe hij er op gaat reageren.

Ze loopt de twee trappen af van de zolder naar de keuken op de begane grond en begint de ingrediënten bij elkaar te zoeken voor de Mexicaanse bonenschotel die ze wil maken.

Terwijl ze met snelle bewegingen ui snippert en twee paprika's in reepjes snijdt, probeert ze in gedachten het gesprek wat ze met Peter wil voeren te oefenen. Elke keer weer houdt ze er echter halverwege mee op omdat ze geen idee heeft van zijn reactie, zodat ze ook niet weet hoe zij dan weer moet reageren.

Het is toch eigenlijk te zot voor woorden, bedenkt ze, dat zij, in de bijna dertig jaar dat ze samen zijn, waarvan meer dan twintig getrouwd, nooit in haar eentje op reis is geweest. Slechts een keer tijdens haar studie is ze met vriendinnen en haar zus naar Portugal geweest, verder altijd met Peter. Is ze werkelijk zo afhankelijk, zo weinig ondernemend? Als dat zo is dan lijkt ze werkelijk in niets op haar zus Julie, die na die beruchte vakantie zelfs nooit meer weg is gegaan uit Portugal, daar inmiddels allerlei baantjes heeft gehad en op wel tien verschillende plaatsen heeft gebivakkeerd. Typisch dat twee zussen zo verschillend kunnen zijn. Wie had tijdens die vakantie ooit bedacht dat haar zus daar voor altijd zou blijven?

Voor haar was die periode een ervaring geweest die haar snel had geleerd dat ze niet zonder haar familie en vrienden kon en ze wist niet hoe snel ze terug had moeten keren naar Nederland.

Ze gooit een blik kidneybonen leeg in de pan en legt het glazen deksel erop, waarna ze de gebruikte messen en snijplank afspoelt en een snelle blik op de klok van de oven werpt. Peter is waarschijnlijk met een minuut of vijf thuis, tijd genoeg om de tafel te dekken en een salade te maken.

Ze mengt net de dressing door de sla als ze de voordeur hoort opengaan, gevolgd door de vertrouwde geluiden van een jas die wordt uitgetrokken, schoenen die onder de kapstok worden gezet en de bonk van de laptoptas op de houten vloer.

‘Het ruikt lekker hier,’ de man waarmee ze al vanaf de schoolbanken een relatie heeft, komt de kamer binnen en ze kijkt hem met een glimlach over haar schouder heen aan.

‘Mexicaanse bonenstoof,’ ze heft haar gezicht naar hem op voor een kus, die ergens op haar wang belandt en draait de gaspit uit.

‘We kunnen gelijk aan tafel,’ ze neemt de saladeschaal mee terwijl Peter de hapjespan van het gasfornuis tilt en even later zitten ze tegenover elkaar aan de maar half gedekte tafel.

‘Het blijft vreemd zo met z’n tweetjes, vind je ook niet?’

Jessica scheidt de borden vol en kijkt met een vragende blik naar haar man.

‘Ach, vind je?’ Hij haalt z’n schouders op, ‘het zou niet natuurlijk zijn als ze eeuwig thuis zouden blijven wonen.’

‘Wie heeft het nu over eeuwig,’ ze hoort zelf de wrevel in haar stem.

Zoals gewoonlijk ergert ze zich aan zijn laconieke houding over het feit dat beide kinderen in een relatief korte tijd het huis uit zijn gegaan en ze vermoedt dat hij haar maar een kleffe moederkloek vindt met haar gezeur over de stilte in huis.

‘Kinderen worden nu eenmaal groot, wees blij dat ze zelfstandig zijn.’

Hij heeft meer aandacht voor het eten op z’n bord dan voor het gespreksonderwerp en geërgerd schuift ze haar bord van zich af en plant haar ellebogen op tafel.

‘Ik heb een andere baan,’ zegt ze dan abrupt. Even lijkt het erop alsof hij haar niet eens heeft gehoord, hij eet gewoon door en pas als ze denkt dat ze gaat gillen als hij nog langer blijft zwijgen, heft hij z’n hoofd op en kijkt haar aan.

‘Ik wist helemaal niet dat je op zoek was,’ merkt hij op.

‘Nee, wat weet je nog wel van mij?’ bitst ze en ze ziet tot haar genoegen dat hij wat schuld bewust kijkt.

‘We praten nauwelijks nog, bijna alle gesprekken gaan over de kinderen. Hebben we überhaupt nog iets om samen over te praten?’ vervolgt ze. Ze

merkt geïrriteerd dat haar stem trilt, maar ze weet dat ze nu voet bij stuk moet houden.

‘Zeg, wat heb jij opeens? Ben je weer ongesteld of zo? Ik dacht dat je daar vanaf was.’

Boos omdat hij haar niet serieus neemt en haar opmerkingen op de overgang gooit, maakt ze aanstalten overeind te komen.

‘Doe niet zo flauw, je maakt me bewust belachelijk,’ brengt ze uit.

‘Kom op, Jess, je reageert echt wat overdreven,’ vindt Peter sussend, ‘sinds je in de overgang zit en de kinderen het huis uit zijn, ben je jezelf af en toe niet.’

‘Of juist wel!’ valt ze uit en ze staat nu tegenover hem aan haar kant van de tafel, zodat hij naar haar op moet kijken.

‘Ik heb een baan in Porto,’ gaat ze dan verder, ‘ik moet half juni beginnen voor drie maanden, maar ik wil er rond de eerste alvast heen om huisvesting te regelen. Misschien kan ik zolang bij Julie logeren, ze zit er niet zo heel ver vandaan.’

‘Je hebt wat? Ben je helemaal gek geworden? En ik dan, en de kinderen? Wie doet dan de boodschappen en het huishouden?’

Het lijkt erop dat ze eindelijk z’n aandacht heeft en ze moet bijna lachen als ze de ontsteltenis op z’n gezicht ziet.

‘De kinderen zijn het huis uit, die zorgen dus voor zichzelf als het goed is, want die zijn zo lekker zelfstandig, weet je nog?’ kaatst ze terug, ‘en wat jou betreft, tja, ik neem aan dat jij ook wel drie maanden voor jezelf kan zorgen, nietwaar? Je bent toch ook volwassen?’

Het gesprek gaat totaal anders dan ze heeft verwacht.

Ze had willen beginnen over het feit dat ze niets meer samen delen, dat ze behoefte heeft aan een uitdaging, iets voor zichzelf, maar dat ze ook wil weten of ze elkaar gaan missen als ze elkaar een tijdje niet zien, maar in plaats daarvan lijkt het erop alsof Peter zich alleen maar zorgen maakt over het huishouden en niet eens geïnteresseerd is in wat ze eigenlijk precies gaat doen. Zijn ze werkelijk zo ver uit elkaar gegroeid?

‘Je vraagt niet eens wat ik ga doen!’

Ze laat zich met een plof op haar stoel terugvallen en heft met een gebaar van onmacht haar handen.

‘Dit bedoel ik dus, we leven totaal langs elkaar heen. Het interesseert je niet eens wat ik voor baan heb, je maakt je alleen maar zorgen over je dagelijkse prak.’

‘Dat is niet waar,’ begint Peter, maar ze onderbreekt hem direct.

‘Houd toch op, geef gewoon toe dat ik nauwelijks meer ben dan een huishoudster. Je ziet me amper nog staan. Ik denk dat het goed voor ons is

om elkaar een paar maanden niet te zien, misschien kunnen we in die tijd uitvogelen of er nog wel iets is dat ons bindt, behalve de kinderen dan.'

Tot haar frustratie voelt ze dat de tranen in haar ogen springen en ze weet al dat Peter haar meewarig aan gaat kijken voor hij dat ook daadwerkelijk doet.

'Je neemt het allemaal veel te hoog op,' vindt hij, 'je mist de kinderen, je bent in de overgang, je bent veel te emotioneel om dit soort beslissingen te nemen.'

'Doe niet zo belerend,' valt ze uit, 'dat ik de kinderen mis, heeft niets te maken met het feit dat jij en ik elkaar niets meer te vertellen hebben. Dat moet jij toch ook merken, of niet? Interesseert het je dan helemaal niets meer?'

Ongelovig kijkt ze naar de man tegenover zich alsof hij een vreemde is en ze schudt vol verbazing haar hoofd. Ze zoekt naar een manier om hem duidelijk te maken wat ze nu precies bedoelt, maar voor ze de juiste woorden heeft kunnen vinden, staat hij al op en loopt richting kamerdeur. 'Ik moet nog wat werken,' ze krijgt nog een vage glimlach en weg is hij, Jessica verbluft achterlatend.

Hoofdstuk 3

Enkhuizen nu, Monique

De kamer waar de bedrijfsarts z'n spreekuur houdt, is functioneel ingericht en meer kan Monique er niet van zeggen. Er is nauwelijks enige kleur aangebracht, geen plant, geen poster. Alleen maar een behandeltafel achter een verschuifbaar wit scherm, een bureau met een stoel erachter en twee stoelen ervoor en een wand met dossierkasten. Er is dan ook niets waar ze haar aandacht op kan richten, behalve op de bedrijfsarts zelf.

De man die aan de andere kant van het bureau zit, wacht zwijgend op het antwoord op de vraag, die hij haar zojuist heeft gesteld en ze probeert een zin te formuleren die de lading dekt, maar haalt tenslotte alleen maar haar schouders op.

'Ik weet het niet,' geeft ze toe, 'soms denk ik dat het beter gaat, maar meestal is dat van korte duur en gaat het daarna juist weer helemaal niet.'

'En wat vindt de psycholoog?'

'Geen idee,' heel even verschijnt er een zweem van een glimlach op haar gezicht, 'ze wil weten hoe ik me voel en laat niet echt merken wat zij vindt. Ze wil vanmiddag beginnen met regressietherapie.'

Alleen al bij de gedachte voelt ze dat het zweet haar uitbreekt en ze schuift onrustig heen en weer in haar stoel.

'In haar rapport heeft ze het inderdaad over onverwerkte gebeurtenissen in het verleden die nog steeds doorwerken,' bevestigt de bedrijfsarts, 'maar ze geeft geen details.'

Onwillekeurig slaakt Monique een zucht van opluchting, het idee dat haar therapeut vanmiddag in haar verleden gaat graven, jaagt haar al meer dan genoeg angst aan. Ze heeft er geen enkele behoefte aan dat de grijze, zwijgzame man tegenover haar zich ook nog eens met die oude koeien gaat bemoeien. Van haar mogen ze in de sloot blijven, maar volgens haar therapeute is dat geen optie.

'Ik heb blijkbaar nogal wat verdrongen,' geeft ze wat onwillig toe.

'Ik wist zelf niet eens dat het zo was, ik dacht dat ik het gewoon was vergeten, maar volgens Tanja heb ik bepaalde zaken bewust weggeduwd en ligt daar een deel van het probleem. Blijkbaar kunnen op momenten van stress en grote spanning zaken uit het verleden, die nooit helemaal zijn afgesloten, de oorzaak zijn van depressieve klachten en dat gekoppeld aan mijn perfectionisme, nou ja, dat leidt in mijn geval tenminste tot een burn-out.'

Ze maakt een gebaartje dat moet aangeven dat ze het ook niet precies

weet en haalt een beetje verontschuldigend haar schouders op.

'Ik heb me nooit gerealiseerd dat iets wat zo lang geleden gebeurd is nu nog voor problemen kan zorgen. Ik heb er zelfs jaren niet meer aan gedacht, maar blijkbaar is m'n onderbewuste het niet vergeten.'

'Oké, laten we haar dan de tijd geven daaraan te gaan werken. Maak bij m'n assistente maar een afspraak voor over zes weken. Ik ga ervan uit dat je rond die tijd in staat moet zijn je werkzaamheden in elk geval deels op te kunnen pakken. Desnoods via een re-integratie traject om langzaam te beginnen. In die tussentijd hoef je je niet meer te melden. Ik wens je veel succes.'

Hij staat op als teken dat het gesprek beëindigd is en Monique schuift snel haar stoel naar achteren.

'Bedankt,' ze pakt haar tas van de stoel naast haar, steekt haar hand uit die stevig wordt gegrepen en krijgt tot haar verbazing een onverwacht warme glimlach.

'Het is geen schande om last te hebben van een depressie of een burn-out, mevrouw Martens, het wordt pas schandalig als u wegloopt voor eventuele oplossingen of consequenties. Hoe vervelend zo'n therapie misschien ook lijkt, in de praktijk blijkt regelmatig dat het werkt. Succes en neem de tijd.'

'Dank u,' verrast door de begripvolle opmerking, die ze niet achter z'n zakelijke, bijna kille houding had gezocht, slaagt ze erin hem dit maal gemeend toe te lachen en staat dan even later aan het bureau van de assistente om haar vervolgspraak te plannen.

Terwijl ze wacht tot de vrouw haar telefoongesprek heeft afgerond, gaan haar gedachten naar haar werk. De bedrijfsarts heeft een gevoelige snaar geraakt. Ze schaamt zich inderdaad voor het feit dat ze al maanden niet in staat is haar werkzaamheden uit te voeren. Ze herkent zichzelf niet in de nerveuze, vermoeide en depressieve persoon die ze de laatste tijd is geworden. Ze voelt zich een slappeling en een aanstelster, maar het lukt haar gewoon niet om de negatieve gevoelens van zich af te schudden en pas sinds haar gesprekken met psycholoog Tanja kan ze zichzelf toegeven dat ze er zonder hulp niet komt. Haar dagen, die normaal van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat waren gevuld met werk, sport en allerlei andere bezigheden, strekken zich leeg voor haar uit, maar zelfs dat voelt niet als een opluchting. Ze kan op sommige dagen nauwelijks de energie opbrengen om uit bed te komen, laat staan te sporten of iets anders te ondernemen.

Hoewel ze blij is dat de bedrijfsarts haar klachten serieus neemt, het idee

nog weken thuis te moeten zitten, jaagt haar de stuipen op het lijf al weet ze dat er weinig anders op zit.

Ze wendt zich met een geforceerde glimlach tot de vrouw aan de andere kant van de balie als deze de telefoon uiteindelijk neerlegt en maakt de afspraak die Dr. Huiberts wil, waarna ze met een zucht van opluchting de praktijk achter zich laat.

Eigenlijk moet ze boodschappen doen, maar bij het zien van het volle parkeerterrein bij de supermarkt bedenkt ze zich. Het vooruitzicht zich in het gedrang te moeten begeven, jaagt haar angst aan en al kan ze zichzelf wel slaan voor haar laffe, ontwijkende gedrag ze rijdt toch door naar huis, waar ze zich met een kop thee op de bank nestelt.

Een kritische blik om zich heen, vertelt haar dat ze nodig de ramen moet zemen, maar alleen bij het idee al op te moeten staan en een emmer te zoeken, laat ze zich al weer achterover vallen. Ze haat zichzelf soms, maar op de een of andere manier is ze niet in staat de vicieuze cirkel te doorbreken.

Haar blik gaat naar het antieke dressoir dat ze van haar ouders heeft gekregen en opeens voelt ze de behoefte om foto's te kijken, foto's uit de tijd dat er niets aan de hand was, dat ze nog actief was in plaats van als een uitgerangeerde bejaarde op de bank te zitten. Foto's van Portugal, dringt het tot haar door, van de tijd die ze later die middag moet gaan herbeleven bij haar therapeut, omdat deze vermoedt dat hier de oorzaak ligt van haar klachten.

Ze gaat op haar hurken bij de kast zitten en trekt een grote stapel albums naar voren op zoek naar de foto's waar het om gaat. Ze zitten niet eens in een album, weet ze, het zijn er maar weinig, ze heeft ze altijd in een envelop bewaard. Ze waren in die tijd veel te druk met van alles en nog wat om veel foto's te maken en bovendien was het nog het tijdperk van de fotorolletjes, zodat ze er ook niet zo lustig op los fotografeerden als tegenwoordig met de smartphones en de digitale camera's.

Een weemoedige glimlach verschijnt op haar gezicht als ze de vergeelde envelop ziet en terwijl ze de stapel uit de kast gehaalde albums tegen haar gewoonte in laat liggen waar ze zijn, gaat ze met de envelop terug naar de bank. Het zijn maar een stuk of twaalf foto's, die er uit vallen als ze de envelop leegschudt en ze legt ze voor zich op de salontafel terwijl ze teruggaat in de tijd.

De eerste foto toont een langgerekt wit gebouw van twee verdiepingen

met blauwe accenten, *Oliveira*, het surf- en paardrijkamp waar ze met drie vriendinnen in de zomervakantie vijfentwintig jaar geleden heeft gewerkt.

Ze glimlacht bij het zien van een groepsfoto met in het midden Jaime en Andreia, de eigenaars van het kamp. Haar blik gaat over de gezichten, zo jong nog en blijven even rusten op de gestalte, die naast haar staat, Jessica. In die tijd was Jessica samen met Maaïke haar beste vriendin en nu hebben ze al ruim twintig jaar geen contact meer. Wat zal er van haar geworden zijn?

Ze bekijkt met een wat weemoedige glimlach de foto waar ze alle vier op staan. Helemaal links staat de witblonde Maaïke, verlegen, timide zelfs, ernaast de zus van Jessica, de brutale, levendige Julie met haar lange haren gebleekt door het veelvuldige surfen. Dan Jessica, donkerblond, nooit zo uitbundig als haar zus en tenslotte zichzelf, een brunette. Op de foto kijken ze allemaal met een vrolijke lach recht in de camera niet wetend dat het lachen hen zo snel zou vergaan.

Wat waren ze nog jong, naïef zelfs, vol optimisme en ervan overtuigd dat ze hun hele toekomst nog voor zich hadden. Dat voor een van hen die zomer de laatste zou zijn, hadden ze nooit kunnen vermoeden.

Ze bekijkt de rest, een foto van het strand doet haar glimlachen, maar een foto met alleen Andreia erop schuift ze onmiddellijk, bijna schichtig, opzij.

Ze schrikt als een piep van haar telefoon aangeeft dat ze nog een kwartier heeft voor haar afspraak met haar therapeut en ze schuift haastig de foto's op een slordig stapeltje dat ze midden op de tafel laat liggen.

Vanavond verder kijken, nu moet ze gaan.

De praktijk van haar therapeut lijkt in niets op die van de bedrijfsarts.

Ten eerste ligt het niet op een kantorenpark, maar ergens in de weilanden tussen Enkhuizen en Hoorn. Op het erf van de oudhollandse boerderij wordt iedereen verwelkomd door zacht kakelende kippen, die over het erf scharrelen en een aantal lui in de zon liggende katten.

Tegenover de karakteristieke woonboerderij, aan de andere kant van het erf, is een voormalige schuur omgebouwd tot praktijkruimte, waarin een kleine, maar prettig aandoende ontvangstruimte, een toilet alsmede een royale spreekkamer zijn ondergebracht.

De achterwand van de spreekkamer bestaat vrijwel volledig uit glas, waardoor het lijkt alsof je werkelijk in het weiland tussen de schapen zit.

Monique geniet, ondanks de tegenzin die ze voelt bij elke sessie, steeds weer van het schitterende uitzicht, de kenmerkende lange weilanden,